

Hoofdstuk 7: Geschiktheidseisen, uitsluitingsgronden, selectiecriteria en gunningscriteria

Europa decentraal ontvangt veel vragen die gaan over selectie- en gunningscriteria. De diversiteit van de vragen is groot en de vragen zijn vaak zeer casuïstisch. Daardoor vraagt een juist antwoord om maatwerk.

In dit hoofdstuk is een aantal algemene vragen opgenomen. Uiteraard kunt u met uw eigen specifieke vragen altijd terecht bij onze [Helpdesk](#).

7.1 Wat is het verschil tussen de diverse eisen?

De begrippen geschiktheidseisen, uitsluitingsgronden, selectiecriteria en gunningscriteria worden in de praktijk regelmatig door elkaar gehaald. Hieronder wordt toegelicht waarin de begrippen verschillen van elkaar. Zij onderscheiden zich van elkaar omdat zij meestal in verschillende fasen van een aanbestedingsprocedure moeten worden getoetst als zij van toepassing zijn (zie bijvoorbeeld art. 44 lid 1 richtlijn 2004/18 en art. 2.101 Aanbestedingswet).

Allereerst worden de uitsluitingsgronden bekeken, waarna een aanbestedende dienst (indien van toepassing) kijkt of een inschrijver voldoet aan de geschiktheidseisen. Vervolgens wordt aan de hand van de selectiecriteria bekeken of de inschrijvers/gedagiden (indien van toepassing) kunnen worden toegelaten tot deelneming aan de procedure. Aan de hand van de gunningscriteria wordt daarna bepaald welke onderneming de beste aanbieding heeft gedaan en voor gunning in aanmerking komt.

Flexibelere criteria

In het voorstel voor een nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijn van eind 2011 wordt bekeken of het onderscheid tussen gunning- en selectiecriteria flexibeler gemaakt kan worden. Pag. 15 ev. van het [Feuilleton Voorstellen nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen](#) gaan hier dieper op in.

Inschrijver, gegadigde of deelnemer

Ook de begrippen inschrijver, gegadigde of deelnemer aan een aanbestedingsprocedure zijn van belang in het oog te houden. Volgens art. 1 lid 2 sub 8 van de richtlijn 2004/18 (art. 1.1 Aanbestedingswet) is een inschrijver een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend. Een gegadigde is een ondernemer die bij de toepassing van de niet openbare procedure, onderhandelingsprocedure of concurrentiegerichte dialoog heeft verzocht om te worden toegelaten tot de procedure. Het begrip deelnemer spreekt voor zich.

1. Uitsluitingsgronden

De [uitsluitingsgronden](#) zien op persoonlijke omstandigheden van deelnemers aan de aanbestedingsprocedure, die voor de aanbestedende dienst reden kunnen zijn om hen van deelneming aan die procedure uit te sluiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Deelname aan criminele organisaties;
- Witwaspraktijken;
- Faillissement;
- Surseance;
- Fouten in de beroepsuitoefening, etc.

Facultatieve en verplichte uitsluitingsgronden

Aanbestedingsrichtlijn 2004/18 maakt een onderscheid tussen verplichte uitsluitingsgronden (art. 45 lid 1) en facultatieve uitsluitingsgronden (art. 45 lid 2). Art. 45 lid 3 bepaalt welke bewijsstukken kunnen worden gehanteerd als bewijs dat een ondernemer niet verkeert in een situatie als bedoeld onder de verplichte en facultatieve gronden. Art. 2.86, 2.87 en 2.89 Aanbestedingswet bevatten de regeling over verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden en bewijsstukken. In vraag 7.2 leest u meer over de uitsluitingsgronden.

Voorbeeld:

Vraag: Als reactie op door onze gemeente uitgeschreven (Europese) aanbestedingsprocedures, ontvangen we offertes van een bedrijf dat recentelijk door de NMa is beboet vanwege het manipuleren van verscheidene aanbestedingen. Kunnen we dit bedrijf uitsluiten van deelname aan de procedure?

Antwoord: Een boete opgelegd door de NMa is op dit moment niet opgenomen in art. 45 lid 1 en 2 van de richtlijn 2004/18. In het eerste wetsvoorstel voor een Aanbestedingswet (begin 2009) was de NMa boete (overtreding art. 56 Mededingingswet) wel expliciet opgenomen als facultatieve weigeringsgrond (art. 93 sub c). In het tweede wetsvoorstel (halverwege 2010) voor een Aanbestedingswet is deze expliciete grond echter niet langer terug te vinden.

Het ministerie van EL&I heeft toen aangegeven dat de expliciete verwijzing naar art. 56 Mededingingswet in het voorstel uit 2010 is vervallen, omdat deze grond ook kan worden meegenomen onder de facultatieve uitsluitingsgrond van art. 2.87 sub c (ernstige fout van inschrijver of gegadigde gemaakt in de uitoefening van zijn beroep). Deze zal onder de nieuwe Aanbestedingswet getoetst worden via de Gedragsverklaring aanbesteden ([GVA](#)) (art. 2.89 lid 2 en 4.1 ev. Aanbestedingswet).

Een [NMa-boete](#) is vanaf heden dus opgenomen onder de gedragsverklaring aanbesteden. Op uw vraag of een NMa boete een uitsluitingsgrond kan opleveren is het antwoord dus bevestigend, voorzover het gaat om de toetsing van facultatieve uitsluitingsgronden via het door de inschrijver ingevulde [GVA-formulier](#) en vanaf inwerkingtreding van de Aanbestedingswet.

Op dit moment bevat de richtlijn nog geen uitdrukkelijke verwijzing naar bijvoorbeeld een NMa-boete onder de ernstige beroepsfout grond. In het voorstel voor nieuwe aanbestedingsrichtlijnen van eind 2011 worden de uitsluitingsgronden herzien en verduidelijkt. Aanbestedende diensten zijn op basis van het voorstel gerechtigd om ondernemingen die bij het uitvoeren van eerdere contracten significante of herhaalde tekortkomingen hebben vertoond, uit te sluiten. Wanneer de definitieve richtlijnteksten zijn vastgesteld en in Nederland geïmplementeerd worden, moet ook de Aanbestedingswet-tekst opnieuw aangepast worden aan de richtlijn.

Zie voor meer informatie ook het [Feuilleton Voorstellen nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen](#) (pag. 16 ev.) en de uitwerking van vraag 6 (over het verdwijnen van de huidige art. 45 lid 2 sub c grond in de richtlijn in de nieuwe richtlijnvoorstellen) genoemd in de praktijkvraag [Impressie voorlichtingsbijeenkomst voorstellen aanbestedingsrichtlijnen](#).

2. Geschiktheidseisen

[Geschiktheidseisen](#) geven het niveau aan van de bekwaamheden die de aanbestedende dienst eist voor toelating tot de aanbestedingsprocedure. Bij een Europese aanbesteding zien de geschiktheidseisen (ook wel minimumeisen genoemd) volgens art. 44 lid 1 ev. van de richtlijn op:

- De economische en financiële draagkracht van de inschrijver;
- De technische vakbekwaamheid van de inschrijver;
- En/of de beroepsbekwaamheid van de inschrijver.

Andere geschiktheidseisen mogelijk en bewijsstukken?

De eisen voor de economische en financiële draagkracht worden art. 47 van de richtlijn uitgewerkt. De eisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid worden in art. 48 uitgewerkt. Er is geen ruimte voor andere geschiktheidseisen dan die in de richtlijn worden genoemd. De inlichtingen en minimumeisen over draagkracht en bekwaamheden die in art. 47 en 48 worden genoemd, moeten verband houden met en in verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht. In art. 47 en 48 wordt ook bepaald welke stukken van de inschrijvers gevraagd kunnen worden als bewijs voor het voldoen aan de geschiktheidseisen.

In de Aanbestedingswet worden de geschiktheidseisen in art. 2.90 ev. behandeld. Art. 2.91 noemt de bewijsmiddelen voor de financiële en economische draagkracht en art. 2.93 voor de technische of beroepsbekwaamheid.

3. Selectiecriteria

De [selectiecriteria](#) zien op de persoonlijke situatie van de deelnemer. Bij de beoordeling van de selectiecriteria wordt vooral de aanbieder beoordeeld, waar bij de gunningscriteria de aanbidding wordt beoordeeld.

Toepassing

Bij een niet-openbare procedure, een onderhandelingsprocedure met bekendmaking en bij een concurrentiegerichte dialoog kan de aanbestedende dienst het minimum- en maximaal aantal geschikte gegadigden bepalen dat hij voornemens is uit te nodigen tot inschrijving (art. 44 lid 3 richtlijn en art. 2.99 Aanbestedingswet). Er moet dan wel een voldoende aantal geschikte gegadigden zijn. Bij een niet-openbare procedure moeten dit er ten minste vijf zijn en bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking ten minste drie.

Vooraf op de hoogte van criteria

Gegadigden moeten vooraf weten op welke wijze en op grond van welke criteria zij worden beoordeeld. De criteria voor selectie moeten objectief en niet-discriminerend zijn (art. 44 lid 3 richtlijn). Alleen de gegadigden die voldoen aan de geschiktheidseisen en waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is, komen vervolgens in aanmerking voor een uitnodiging tot inschrijving.

Terugbrengen aantal gegadigden

De toepassing van de selectiecriteria, in de zin van het terugbrengen van het aantal gegadigden dat na de selectie een inschrijving mogen indienen, hangt samen met een aantal specifieke aanbestedingsprocedures.

Bij een openbare procedure wordt de aan de aanbesteding voorafgaande selectie bijvoorbeeld overgeslagen. De toetsing aan de uitsluitingsgronden en de geschiktheidseisen vindt dan plaats als onderdeel van de totale beoordeling van de aanbiedingen. Selectiecriteria kunnen in een openbare procedure dan ook niet worden gesteld.

Bij de keuze en invulling van de selectieprocedure is het van belang dat het gaat om een objectieve methode van selectie. Een vaker toegepaste objectieve selectiemogelijkheid is bijvoorbeeld loting door een notaris. Een andere methode die veel wordt gebruikt is een puntenwaarderingssysteem. Aan de hand van de gestelde geschiktheidseisen kunnen dan bepaalde punten worden gescoord op bepaalde onderdelen. Alleen de deelnemers met een minimumscore of de deelnemers die de hoogste score behalen worden dan vervolgens uitgenodigd om in te schrijven.

Voorbeeld:

Vraag: Onze gemeente wil een aanbesteding voor de aanschaf van computers in de markt zetten. Mag een specifieke merknaam als selectie criterium gebruikt worden?

Antwoord: Nee, het vermelden van een merknaam als selectie criterium voor een aanbesteding is niet toegestaan. Zie hierover ook de praktijkvragen [Merknaam in het Programma van Eisen?](#) en [Mag ik vragen naar een bepaald keurmerk?](#) Alleen als het gewenste product op geen enkele manier objectief te beschrijven is, mag een naam genoemd worden. Dit moet altijd met de toevoeging 'of daarmee overeenstemmend'. Het idee achter de regels is dat de omschrijving van de gewenste dienst of levering mogelijke alternatieven (leveranciers of producten) niet mag uitsluiten. Het kan natuurlijk zo zijn dat er geen alternatief product voorhanden is, maar de vraag of dat werkelijk het geval is zal in principe door de markt dienen worden te beantwoord.

4. Gunningscriteria

Aan de hand van [gunningscriteria](#) moet een aanbestedende dienst bepalen welke aanbieding voor gunning in aanmerking komt. De gunning dient te geschieden op basis van objectieve criteria, waarbij het discriminatieverbod en de beginselen van transparantie en gelijke behandeling in acht worden genomen. Daarnaast moet de beoordeling van de inschrijvingen onder voorwaarde van daadwerkelijke mededinging worden gegarandeerd.

Economisch voordeligste inschrijving en laagste prijs

Bij een Europese aanbesteding moet de aanbesteder kiezen uit twee gunningscriteria: de economisch voordeligste inschrijving (evi) en de laagste prijs (art. 59 richtlijn 2004/18). In art. 2.114 Aanbestedingswet is - in het hoofdstuk dat voorschriften geeft voor Europese aanbestedingen - geïntroduceerd dat in principe op economisch meest voordelige inschrijving (emvi) wordt gegund. Wanneer in de aanbestedingsstukken kan worden gemotiveerd dat op laagste prijs wordt gegund, kan hierop gegund worden.

Nationale aanbestedingen

Bij een nationale aanbesteding kan in beginsel ook worden gekozen voor een van deze twee gunningscriteria. In hoofdstuk 1 van de Aanbestedingswet (die tevens ziet op nationale aanbestedingen) wordt de 'emvi, tenzij' bepaling niet expliciet voorgeschreven voor nationale aanbestedingen.

De Gids proportionaliteit, die wel in acht moet worden genomen bij nationale aanbestedingen, bevat in art. 2.114 in paragraaf 3.5.5 wel het 'emvi, tenzij' uitgangspunt. Zie hierover ook art. 1.13 lid 3 Aanbestedingswet. Afwijking van de voorschriften van de gids Proportionaliteit kan, mits gemotiveerd in de aanbestedingsstukken (comply or explain, art. 1.13 lid 4 Aanbestedingswet).

Uitputtend worden gemeld

De gunningscriteria moeten uitputtend in de aankondiging of in het bestek worden vermeld. En wel op zodanige wijze dat alle redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers in staat zijn deze criteria op dezelfde wijze te interpreteren.

Wordt er gebruik gemaakt van emvi, dan moet de aanbesteder de deelnemers de mogelijkheid bieden om redelijkerwijs kennis te nemen van de criteria en regels die worden toegepast bij de keuze van de economische voordeligste inschrijver. Daartoe moet de aanbesteder nadere gunningscriteria stellen, die verband houden met het voorwerp van de aanbesteding (zoals de kwaliteit, prijs of technische waarde). In de aankondiging of het bestek moeten deze nadere gunningscriteria worden aangegeven. Ook het relatieve gewicht van deze nadere criteria moet door de aanbesteder worden bepaald en aan de deelnemers worden bekend gemaakt (art. 53 richtlijn en art. 2.115 Aanbestedingswet).

Voorbeeld:

Vraag: *Ons waterschap heeft een sterke voorkeur voor een bepaalde leverancier. Kan een aanbestedende dienst op de een of andere manier toeschrijven naar een bepaalde leverancier/aanbieder?*

Antwoord: *Nee, dat is niet toegestaan. U dient tijdens een aanbestedingsprocedure te allen tijde, dus ook in bijvoorbeeld de fase van het stellen van [technische specificaties](#), de beginselen van transparantie, gelijkheid en objectiviteit in acht te nemen. Daar vloeit uit voort dat het niet is toegestaan technische specificaties op te nemen die een bepaald product voorschrijven. Er dient altijd toegevoegd te worden dat 'een gelijkwaardig of hiermee vergelijkbaar product' ook volstaat. Echter, het noemen van bijvoorbeeld een merknaam, vergezeld van de vermelding 'of daarmee overeenstemmend' is slechts toegestaan wanneer het voor de aanbestedende diensten niet mogelijk is door middel van voldoende nauwkeurige en voor alle betrokkenen begrijpelijke technische specificaties het voorwerp van de opdracht te omschrijven. Uitgangspunt is dus dat verwijzingen naar bepaalde fabrikaten etc. verboden zijn en dat alleen in uitzonderingsgevallen daarop teruggevallen mag worden.*

Kijkend naar overweging 29 richtlijn 2004/18 over technische specificaties geldt dat de opgestelde specificaties het mogelijk moeten maken inschrijvingen in te dienen waarin de diversiteit van de technische oplossingen tot uiting komt. Te dien einde moeten enerzijds de technische specificaties kunnen worden opgesteld in termen van prestaties en functionele eisen en moeten anderzijds – bij verwijzing naar de Europese of nationale norm – op andere gelijkwaardige oplossingen gebaseerde inschrijvingen door de aanbestedende dienst in overweging worden genomen. Voor het aantonen van gelijkwaardigheid moeten de inschrijvers elk bewijsmiddel kunnen gebruiken. Overheidsdiensten moeten iedere beslissing dat er geen sprake is van gelijkwaardigheid kunnen motiveren.

Vraag: *Is het mogelijk om pas bij het beoordelen van de inschrijvingen de dan de aanbestedende dienst gunstig gezinde aanbiedingen hoger te waarderen?*

Antwoord: *Nee, dat is niet mogelijk. De gunningscriteria dienen uitputtend in de aankondiging of in het bestek te worden vermeld en wel op zodanige wijze dat alle redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers in staat zijn deze criteria op dezelfde wijze te interpreteren. Wanneer gebruik wordt gemaakt van emvi dan dient de aanbesteder de deelnemers de mogelijkheid te bieden om redelijkerwijs kennis te nemen van de criteria en regels die zullen worden toegepast bij de keuze voor die emvi. Daartoe dient de aanbesteder nadere gunningscriteria te stellen die verband houden met het voorwerp van de aanbesteding, zoals de kwaliteit, de prijs of de technische waarde. In de*

aankondiging of het bestek dienen deze nadere gunningscriteria te worden aangegeven. Ook het relatieve gewicht van deze nadere criteria moet door de aanbesteder worden bepaald en aan de deelnemers worden bekend gemaakt. Een aanbestedende dienst dient zich bij de beoordeling dan ook te houden aan de vooraf opgestelde criteria en dient te allen tijde het gelijkheid- en transparantiebeginsel na te leven. Het mag dus niet zo zijn dat de aanbestedende dienst bij de beoordeling andere, subjectieve, criteria mee laat wegen dan vooraf aan de inschrijvers is vermeld.

7.2 Wat zijn verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden en hoe moeten deze worden toegepast?

1. Verplichte uitsluitingsgronden

Een aanbestedende dienst is in beginsel verplicht iedere gegadigde of inschrijver van wie de aanbestedende dienst kennis heeft dat jegens hem/haar bij een overeenkomstig het nationale recht uitgesproken onherroepelijk vonnis of arrest een veroordeling is uitgesproken ten aanzien van bepaalde gedragingen die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht, [uit te sluiten](#) van deelname (art. 45 lid 1 richtlijn 2004/18 en art. 2.86 Aanbestedingswet).

Hierbij gaat het om gedragingen betreffende:

- Deelneming aan een criminele organisatie;
- Omkoping van ambtenaren;
- Valsheid in geschrifte;
- Valse opgave in een authentieke akte en verstrekking van onjuiste gegevens;
- Valselijk aanwenden van een subsidie van de EU;
- Steekpenningen;
- Heling;
- Witwassen.

Van deze verplichte uitsluiting kan worden afgezien wanneer dat vanwege dwingende redenen van algemeen belang noodzakelijk is (art. 45 lid 1 richtlijn en art. 2.88 Aanbestedingswet). Het [Handboek Aanbestedingsrecht](#) (pag. 269) noemt daarbij het voorbeeld dat nagenoeg alle ondernemingen binnen een bepaalde sector zouden moeten worden uitgesloten en de aanbestedende diensten van de betrokken lidstaat daarom geen mogelijkheid meer zouden hebben opdrachten in concurrentie op de markt te brengen.

Onherroepelijke uitspraken

De aanbestedende dienst betreft bij de toepassing van de verplichte uitsluitingsgronden alleen rechtelijke uitspraken die in de vier jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of inschrijving onherroepelijk zijn geworden (art. 2.86 lid 4 Aanbestedingswet).

2. Facultatieve uitsluitingsgronden

Wanneer een ondernemer voldoet aan de volgende voorwaarden, kan een aanbestedende dienst deze facultatief uitsluiten van deelneming aan een overheidsopdracht (art. 45 lid 2 richtlijn en art. 2.87 Aanbestedingswet):

- Als de ondernemer in staat van faillissement of liquidatie of surseance van betaling verkeert;
- Als het faillissement, liquidatie of surseance is aangevraagd;
- Als jegens de ondernemer een rechterlijke uitspraak met kracht van gewijsde is gedaan waarbij een delict is vastgesteld dat in strijd is met zijn beroepsgedragsregels;
- Als de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, welke de aanbestedende dienst aannemelijk heeft kunnen maken;
- Als de ondernemer niet aan de sociale zekerheidsbijdragen-betalingsverplichtingen van het land waar deze is gevestigd of van het land van de aanbestedende dienst heeft voldaan;
- Als de ondernemer niet heeft voldaan aan zijn belastingbetalingsverplichtingen;
- Als de ondernemer zich in ernstige mate schuldig heeft gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van inlichtingen of die inlichtingen helemaal niet heeft verstrekt.

Let op: waar in de aanbestedingsrichtlijn over sub a t/m g gronden wordt gesproken, bevat art. 2.87 van de wet sub a t/m e gronden. Ook lid art. 2.87 lid 2 bevat (voor de b en c grond uit lid 1) een vierjaar termijn zoals artikel 2.86 lid 2 Aanbestedingswet.

Proportionaliteit

Voordat er tot (verplichte of facultatieve) uitsluiting over kan worden gegaan, moet de aanbestedende dienst nagaan of de uitsluiting proportioneel en niet-discriminatoire is (zie ook art. 2.88 sub c Aanbestedingswet). Als uitsluiting volgens de aanbestedende dienst niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht, kan de aanbestedende dienst afzien van de toepassing van de uitsluitingsgronden.

Afzien toepassing uitsluiting

Een aanbestedende dienst kan ook afzien van de toepassing van de uitsluitingsgronden wegens dwingende redenen van algemeen belang. Ook kan er van worden afgezien als de aanbesteder oordeelt dat de gegadigde of inschrijver voldoende maatregelen heeft genomen om het geschonden vertrouwen te herstellen (art. 2.88 a en b Aanbestedingswet).

Nationale aanbestedingen

Bij nationale aanbestedingen moet bij de toepassing van het proportionaliteitsbeginsel (onder meer) acht geslagen worden op de uitsluitingsgronden (art. 1.13 Aanbestedingswet). De Gids Proportionaliteit moet hierbij worden toegepast (of afwijking daarvan moet worden gemotiveerd in de aanbestedingsstukken, art. 1.13 lid 3 ev). Paragraaf 3.5.1 van de gids geeft verder regels over de toepassing van het proportionaliteitsbeginsel ten aanzien van uitsluitingsgronden.

7.3 Welke bewijsstukken gelden om aan te tonen dat (niet) aan de uitsluitingsgronden wordt voldaan?

Een aanbesteder kan, in verband met de toepassing van de uitsluitingsgronden, de ondernemers verzoeken om bepaalde bewijsstukken of verklaringen af te geven (art. 45 lid 3 richtlijn). Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Uitreksels uit strafregisters van bevoegde rechtelijke of administratieve instanties;
- Getuigschriften;
- Verklaringen onder ede;
- Plechtige verklaringen afgelegd ten overstaan van een notaris.

In de Aanbestedingswet (art. 2.89) wordt verder aangegeven welke instanties in Nederland dergelijke documenten nog kunnen afgeven, bijvoorbeeld een gedragsverklaring aanbesteden (zie hiervoor vraag 7.1 en hierna), een verklaring van de belastingdienst of gelijkwaardige gegevens en bescheiden. Middels deze documenten kunnen ondernemers aantonen dat zij niet verkeren in een van de omstandigheden genoemd ten aanzien van de verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden. De aanbestedende dienst dient deze stukken ook te aanvaarden als voldoende bewijs.

7.4 Wat is het verschil tussen een GVA en een EV?

Aanbestedende diensten in Nederland vroegen in de praktijk vaak al Eigen Verklaringen (EV) van inschrijvers, waarin inschrijvers bijvoorbeeld verklaarden integer te zijn, dat er geen overtredingen van de Mededingingswet hebben plaatsgevonden (bijvoorbeeld de Model K-verklaring in het ARW 2005) of dat zij voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van bewijsstukken die zij binnen een redelijke termijn konden aanleveren indien nodig (bijvoorbeeld art. 2.14 ARW 2005. Zie nu art. 2.12 ev. ARW 2013).

In de Aanbestedingswet is zowel het gebruik van een geüniformeerde EV als de Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA) verder geïntroduceerd. Achtergrond bij de EV is het terugdringen van administratieve lasten, achtergrond bij de GVA is vooral integriteitstoetsing.

GVA

De GVA wordt opgevoerd als mogelijkheid om aan te tonen dat de uitsluitingsgronden van art. 2.86 (verplichte) en 2.87 sub b en c (facultatieve: onherroepelijke uitspraak wegens overtreding relevante

beroepsgedragsregel en ernstige fout in uitoefening beroep (veroordeling/beschikking overtreding mededingingsregel) niet op hen van toepassing zijn (art. 2.89 lid 2).

Zie hiervoor ook het praktijkvoorbeeld onder vraag 7.1 en de website van de [Dienst Justis](#). De GVA wordt aangevraagd bij het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent Gedrag (COVOG).

EV

De EV wordt in art. 2.84 ev. Aanbestedingswet geregeld. Het betreft een verklaring van een ondernemer, waarin deze aangeeft of:

- De uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn;
- Hij voldoet aan de in de aankondiging of aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen;
- Hij voldoet/zal voldoen aan de technische specificaties en (bijvoorbeeld sociale of milieu) uitvoeringsvoorwaarden, en;
- Of en op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

Een aanbestedende dienst verlangt dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming of inschrijving met gebruikmaking van het vastgestelde [Model Eigen Verklaring aanbestedingsprocedure](#) een EV indient. De aanbestedende dienst moet aangeven welke gegevens en inlichtingen in de EV moeten worden verstrekt (art. 2.85 Aanbestedingswet).

7.5 Wat verandert er met betrekking tot bewijsstukken in de Aanbestedingswet?

In par. 3.4 van de [Memorie van Toelichting](#) bij de Aanbestedingswet is al te lezen dat ondernemers en aanbestedende diensten aangeven dat de lasten van het voeren van aanbestedingsprocedures vaak hoog zijn. Het aanbestedingskader gaf nog onvoldoende prikkels voor het verlagen van deze lasten, terwijl deze hoge lasten een belemmering kunnen vormen voor de toegang voor ondernemers. Uit het in het kader van de wet verrichtte feitenonderzoek bleek dat in 7% van alle aanbestedingen al werd volstaan met het vragen van een eigen verklaring.

Feitenonderzoek

In het Feitenonderzoek zijn meer dan twintig verschillende bewijsstukken met betrekking tot technische en beroepsbekwaamheid gevonden en circa twintig verschillende bewijsstukken met betrekking tot financiële en economische draagkracht. Het beleid bij het vragen van bewijsstukken verschilde bovendien per aanbestedende dienst.

Uniforme Eigen Verklaring

De wet bepaalt nu dat aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven in eerste instantie aan ondernemers alleen een uniforme EV moeten vragen, in plaats van alle losse bewijsstukken (art. 2.85 lid 2 en art. 3.64 Aanbestedingswet). In een EV verklaart een ondernemer dat hij voldoet aan de gevraagde uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en selectiecriteria. Uiteindelijk hoeft alleen de winnende ondernemer hiervoor originele bewijsstukken aan te leveren als de aanbestedende dienst hiernaar vraagt.

Altijd gebruik van EV?

Ook voor opdrachten onder de Europese drempelwaarden moet gebruik gemaakt worden van de EV ter vervanging van het aanleveren van separate bewijsstukken (zie ook art. 1.13 Aanbestedingswet en art. 1.19 en par. 3.5.1.3 Gids Proportionaliteit). Het is uitdrukkelijk niet het doel van deze maatregel dat in procedures waar voorheen geen bewijsstukken werden gevraagd, nu altijd gebruik gemaakt wordt van de EV. Wanneer uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen worden gesteld, is gebruikmaking van de EV toegeschreven.

Terugbrengen lasten ondernemers

Een uniforme EV zorgt ervoor dat lasten voor ondernemers worden teruggebracht, doordat zij minder vaak bewijsstukken hoeven aan te leveren. Daarnaast draagt het bij aan uniformering doordat er een standaard eigen verklaring is gaan gelden. Voor aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven leidt de uniforme eigen verklaring tot een vermindering aan uitvoeringslasten, omdat zij niet langer van alle ondernemers de verschillende gegevens en documenten hoeven te verifiëren. Daadwerkelijke

toetsing van de bewijsmiddelen dient achteraf plaats te vinden bij diegene die naar verwachting voor de opdracht in aanmerking komt (aldus de Gids Proportionaliteit in par. 3.5.1.3).

Meer informatie:

[Wegingsfactoren: vooraf bekendmaken?](#) Praktijkvraag

[Merknaam in het programma van eisen?](#) Praktijkvraag

[Aanvullende uitsluitingscriteria?](#) Praktijkvraag

[Mag ik vragen naar een bepaald keurmerk?](#) Praktijkvraag

[Gunningscriteria](#), Aanbestedingen

[Selectiecriteria](#), Aanbestedingen

[Technische specificaties](#), Aanbestedingen

[Uitsluiting](#), Aanbestedingen

[Verdragsbeginselen](#), Aanbestedingen